

Een voorbeeld van zo'n niet-representatieve uitspraak is die van Guy Spitaels, toenmalig minister-president van het Waalse Gewest, in *De Standaard* van 29 april 1992: „Benelux, forget it. Op een totaal van ongeveer 23 miljoen inwoners zijn er daarin slechts 3 miljoen Franstaligen. In de Benelux hebben wij het statuut van de Italiaanssprekende Zwitsers, die op het meer van Lugano peddelen”.

Sommigen stellen, dat er dan maar een Vlaams-Nederlandse economische unie moet komen. De Benelux biedt echter een meerwaarde. Het is een van de weinige overblijvende fora waar Nederlandstaligen en Franstaligen elkaar nog ontmoeten en tot gezamenlijke standpunten kunnen komen, zelfs op het culturele terrein. Dergelijke „taalgrensoverschrijdende” inzichten hebben in Europa meer gewicht dan standpunten van Nederland en Vlaanderen alleen.

Tot slot

In een grotere en logger wordende Europese Unie kan de Benelux een interessante proeftuin blijven. Voorwaarde is wel, dat de regeringen zich werkelijk engageren. Cultuur als aandachtsveld opnemen in het Beneluxverdrag - zoals het Verdrag van Maastricht dat deed voor de Europese Unie - opent boeiende perspectieven. Het inschakelen van gemeenschappen en gewesten als volwaardige gesprekspartners kan ervoor zorgen dat de Franstalige Belgen zich nauwer bij de zaak betrokken voelen.

Wilfried Vandaele

De Amerikanen en wij De zevende Interdisciplinary Conference on Netherlandic Studies

Van 1 tot 4 juni 1994 hield de American Association for Netherlandic Studies (kortweg AANS) haar zevende *Interdisciplinary Conference on Netherlandic Studies*. Organisator en gastheer was Prof. William Z. Shetter van het Department of Germanic Languages aan de Indiana University in Bloomington.

Na de officiële opening van het congres door AANS-voorzitter Margriet Lacy werd het academische gedeelte van het programma ingezet met een lezing door Karel Porteman over emblemata en nationale identiteit. Vervolgens kon men de volgende dagen een keus

maken uit meer dan zeventig andere sprekers.

Hun lezingen waren in groepjes van twee of drie geordend, met als thema's o.a.: „Afrikaans Linguistics”, „Contemporary Literature”, „The Netherlands and Russia” en „Wide Horizons”. Dit systeem van simultane lezingen plaatste de toehoorder af en toe wel voor een moeilijke keuze, vooral bij zulke intrigerende en veelbelovende titels als „Milton, Morus and Infanticide”, „Romeyn de Hooghe: Porno-graveur? A peek at 17th-century erotica” of „Just another butch? A feminist focus on the role of the princess in the 'Halewyn-lied’”.

Ondanks het veelzijdige programma was het opvallend hoe weinig aandacht er uitging naar echt actuele onderwerpen. Op een lezing over „Racism and the Dutch language” na, kwamen er geen hedendaagse maatschappelijke fenomenen aan bod. In de afdeling beeldende kunsten was de tijd - zeer voorspelbaar - ergens in de zeventiende eeuw blijven stilstaan. En ook bij het literatuurgedeelte kleurde men keurig binnen de lijntjes van de canon. Uitzonderingen hierop waren de lezing „The use of dialect and the transformation of 'Heimatliteratur' in recent Flemish prose since 1985” en de voorstelling van de bundel *New Flemish Fiction*. Het is natuurlijk mooi om goed volk als Van Eyck, Rembrandt, Brueghel, Multatuli en Huizinga de revue te zien passeren, en het zou zeker te ver gaan de conferentie als een soort *Jurassic Park* van de neerlandistiek te bestempelen (de meeste lezingen werden trouwens met gedrevenheid en enthousiasme gebracht), maar de keuze van onderwerpen had toch iets avontuurlijker gemogen. Het spreekt vanzelf dat de organisatoren wat dit betreft afhankelijk zijn van de ingezonden teksten.

Tijdens de conferentie kon men ook de tentoonstelling *Images of Discord* (De Tweedracht verbeeld) bezoeken. Deze expositie over „prentkunst als propaganda aan het begin van de Tachtigjarige Oorlog” was, na Rotterdam, Leuven en Philadelphia, van 1 juni tot 17 juli 1994 te bezichtigen in het University of Indiana Museum. Verder stonden er filmvoorstellingen, een beiaardconcert en een voordracht uit het werk van Annie M.G. Schmidt op het programma.

En dan nu de vraag die vele buitenstaanders zich zullen stellen: heeft dit soort bijeen-

komsten - een handvol Amerikanen, Nederlanders en Vlamingen die, omringd door meer dan 210 miljoen Engelstaligen, congresseren over de taal en cultuur van 20 miljoen mensen aan de andere kant van de Atlantische Oceaan - wel zin? Een bekende Engelstalige dode liet zijn King Lear indertijd zeggen: „O, reason not the need”. Lear had het uiteraard niet over de neerlandistiek extra muros. Dat was echter wel het geval bij Wiljan van den Akker, die in 1991 op het elfde Colloquium Neerlandicum de volgende stelling formuleerde: „We moeten ophouden met het stellen van de vraag of de Nederlandse taal en cultuur verdedigd en verbreid dienen te worden. We moeten daarvan als van een vanzelfsprekendheid uitgaan”. Dit laat aan duidelijkheid niets te wensen over. De achtste ICNS wordt in juni 1996 aan de Columbia University te New York gehouden.

Filip Matthijs

De groeiende belangstelling voor de Franse Nederlanden

Op 25 september 1994 organiseerde het Komitee voor Frans-Vlaanderen (KfV) voor de 47e maal de Franse-Vlaamse Cultuurdag. Op deze jaarlijkse bijeenkomst die sinds enkele jaren afwisselend in Waregem en in Belle (Bailleul) plaatsvindt, kan men door het beluisteren van toespraken en debatten en vooral via persoonlijke contacten veel informatie opdoen over de Franse Nederlanden. Zo kon men dit jaar in de sectie „Literatuur-onderwijs-media” vernemen dat in Noord-Frankrijk ongeveer 1.100 leerlingen in het basisonderwijs lessen Nederlands volgen. In het voortgezet onderwijs zijn er ±500 en in het hoger onderwijs nog eens 500. Daarnaast volgen ongeveer 700 leerlingen de vrije cursussen die door het KfV worden georganiseerd. Zonder twijfel is er een groeiende belangstelling voor het Nederlands, maar toch moet dit succes gerelativeerd worden. Nederlands staat nog altijd maar op de achtste plaats in het vreemde-taalonderwijs in Noord-Frankrijk, na talen als Engels, Spaans, Portugees, Italiaans en zelfs Russisch. Het Nederlands gaat dus wel vooruit, maar met hele kleine stapjes. De succesjes zijn klein, maar belangrijk. Zo kon men dit jaar melden dat er oplossingen in de maak zijn voor het probleem van de doorstroming van het basisonderwijs

naar het middelbaar onderwijs. Vooral in Belle (Bailleul) was dit probleem accuut. Leerlingen die in het basisonderwijs een goede kennis van het Nederlands hebben opgedaan, moeten in het middelbaar onderwijs opnieuw van nul herbeginnen omdat daar gewoon geen Nederlands op hoger niveau wordt aangeboden. Hiervoor wordt nu een oplossing gezocht door het invoeren van het systeem van de Europese klas. Hierdoor krijgt een school het recht meer aandacht te besteden aan taalonderwijs. In een tweede fase kan die school zelfs een tweede vak in die vreemde taal (in dit geval dus Nederlands) geven, b.v. geschiedenis. In Zuid-Wervik, waar al 10 jaar Nederlands wordt gegeven in het basisonderwijs, is die doorstroming al langer verzekerd. Maar daar moet volgend jaar de stap naar het lycée gezet worden. Een definitieve oplossing is hiervoor nog niet gevonden. Het kan een lycée in Rijsel worden of één in Armentiers.

Voor hen die er dagelijks mee bezig zijn, betekent het vele uren van noeste arbeid, geduldig onderhandelen met officiële Franse instanties zoals het Rectoraat in Rijsel en het enthousiast maken van schooldirecties voor het Nederlands. Wij zullen volgend jaar op de 48e Cultuurdag in Belle (Bailleul) wel weer vernemen welke vooruitgang het Nederlands heeft geboekt in het afgelopen jaar.

Groeit in de Franse Nederlanden de belangstelling voor het Nederlands, dan is er in Vlaanderen en Nederland een toenemende interesse voor dit gebied. Bij de opening van de Kanaaltunnel op 6 mei 1994 waren de Franse Nederlanden zelfs even in het wereldnieuws. Dag- en weekbladen publiceerden hele pagina's over deze streek en het Franse bibliografische tijdschrift *Livres de France* somde in zijn aflevering van mei 1994 niet minder dan negentien verschillende boeken op die de Euro-tunnel tot onderwerp hebben. Er zijn gidsen bij, historische werken die de geschiedenis schetsen van de Tunnel, juridische werken, kinderboeken en zelfs een heus detectiveverhaal waarin de Eurotunnel de hoofdrol speelt. Het Nederlandse *NRC-Handelsblad* (5 mei 1994) belicht vooral de economische aspecten van de Eurotunnel. De Vlaamse *Financieel-Economische Tijd* wijdt twee volledige katernen aan deze streek. Op 28 april 1994 wordt